

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 17ης Δεκεμβρίου 2020*

«Προδικαστική παραπομπή – Προσέγγιση των νομοθεσιών – Καλλυντικά προϊόντα – Κανονισμός (ΕΚ) 1223/2009 – Άρθρο 19 – Πληροφορίες για τον καταναλωτή – Επισήμανση – Ενδείξεις που πρέπει να αναγράφονται στον περιέκτη και στη συσκευασία των προϊόντων – Επισήμανση σε ξένη γλώσσα – “Λειτουργία του καλλυντικού προϊόντος” – Έννοια – Συσκευασία καλλυντικών προϊόντων που παραπέμπει σε αναλυτικό κατάλογο προϊόντων ο οποίος έχει συνταχθεί στη γλώσσα του καταναλωτή»

Στην υπόθεση C-667/19,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής απόφασης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (περιφερειακό δικαστήριο Βαρσοβίας, 23ο τμήμα ενδίκων μέσων επί εμπορικών διαφορών, Πολωνία) με απόφαση της 12ης Ιουλίου 2019, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 9 Σεπτεμβρίου 2019, στο πλαίσιο της δίκης

A. M.

κατά

E. M.,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Prechal, πρόεδρο τμήματος, K. Lenaerts, Πρόεδρο του Δικαστηρίου, ασκούντα καθήκοντα δικαστή του τρίτου τμήματος, N. Wahl (εισηγητή), F. Biltgen και L. S. Rossi, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Campos Sánchez-Bordona

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η A. M., εκπροσωπούμενη από τον A. Chołub, adwokat,
- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna,
- η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους S. Baeyens και P. Cottin,
- η Δανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. Nymann-Lindgren και από τις M. S. Wolff και P. Z. L. Ngo,

* Γλώσσα διαδικασίας: η πολωνική.

- η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις Λ. Κοτρώνη, Σ. Χαριτάκη και Σ. Παπαϊωάννου,
- η Λιθουανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Κ. Dieninis και την Κ. Juodelytė,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις Μ. Bulterman και Μ. Noort,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις Μ. Jáuregui Gómez και Β. Sasinowska,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 9ης Ιουλίου 2020,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ', και του άρθρου 19, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 1223/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, για τα καλλυντικά προϊόντα (ΕΕ 2009, L 342, σ. 59).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Α. Μ. και της Ε. Μ., σχετικά με την καταγγελία σύμβασης αγοράς καλλυντικών προϊόντων η οποία είχε συναφθεί μεταξύ των διαδίκων.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 3, 4, 6, 7, 9 και 46 του κανονισμού 1223/2009 έχουν ως εξής:
 - «(3) Ο παρών κανονισμός αποσκοπεί να απλουστεύσει τις διαδικασίες και να εναρμονίσει την ορολογία, μειώνοντας έτσι το διοικητικό φόρτο και τις ασάφειες. Επιπλέον, [...] ενισχύει ορισμένα στοιχεία του ρυθμιστικού πλαισίου για τα καλλυντικά, όπως είναι ο εσωτερικός έλεγχος της αγοράς, με σκοπό να εξασφαλίσει υψηλό επίπεδο προστασίας της ανθρώπινης υγείας.
 - (4) Ο παρών κανονισμός εναρμονίζει συνολικά τους κανόνες στην Κοινότητα με σκοπό την επίτευξη μιας εσωτερικής αγοράς καλλυντικών προϊόντων, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα υψηλό επίπεδο προστασίας της ανθρώπινης υγείας.
- [...]
- (6) Ο παρών κανονισμός αφορά μόνον τα καλλυντικά προϊόντα και όχι τα φάρμακα, τα ιατροτεχνολογικά προϊόντα ή τα βιοκτόνα προϊόντα. Η οριοθέτηση προκύπτει ιδίως από το λεπτομερή ορισμό των καλλυντικών προϊόντων, ο οποίος αναφέρεται τόσο στα πεδία εφαρμογής τους όσο και στους σκοπούς της χρήσης τους.
- (7) Η εκτίμηση με βάση την οποία αποφασίζεται εάν ένα προϊόν είναι καλλυντικό προϊόν πρέπει να γίνεται κατά περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα χαρακτηριστικά του προϊόντος. [...]

[...]

(9) Τα καλλυντικά προϊόντα θα πρέπει να είναι ασφαλή υπό κανονικές ή εύλογα αναμενόμενες συνθήκες χρήσης. Ειδικότερα, κανένας κίνδυνος για την ανθρώπινη υγεία δεν θα πρέπει να δικαιολογείται μέσω της λογικής κινδύνου-οφέλους.

[...]

(46) Είναι αναγκαίο να υπάρξει διαφάνεια όσον αφορά τα συστατικά που χρησιμοποιούνται στα καλλυντικά προϊόντα. Η διαφάνεια αυτή θα πρέπει να παρέχεται με την αναγραφή, στη συσκευασία, των συστατικών που χρησιμοποιούνται στα καλλυντικά προϊόντα. Σε περίπτωση που, για πρακτικούς λόγους, είναι αδύνατη η αναγραφή των συστατικών στη συσκευασία, οι ενδείξεις αυτές θα πρέπει να εσωκλείονται κατά τρόπο που ο καταναλωτής να μπορεί να έχει πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες.»

4 Κατά το άρθρο 1, ο κανονισμός αυτός θεσπίζει κανόνες με τους οποίους πρέπει να συμμορφώνεται κάθε καλλυντικό προϊόν που διατίθεται στην αγορά, ώστε να εξασφαλίζεται η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και υψηλό επίπεδο προστασίας της ανθρώπινης υγείας.

5 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού ορίζει το «καλλυντικό προϊόν» ως «κάθε ουσία ή μείγμα που προορίζεται να έλθει σε επαφή με εξωτερικά μέρη του ανθρώπινου σώματος (επιδερμίδα, τριχωτά μέρη του σώματος και της κεφαλής, νύχια, χείλη και εξωτερικά γεννητικά όργανα) ή με τα δόντια και τους βλεννογόνους της στοματικής κοιλότητας, με αποκλειστικό ή κύριο σκοπό τον καθαρισμό τους, τον αρωματισμό τους, τη μεταβολή της εμφάνισής τους, την προστασία τους, τη διατήρησή τους σε καλή κατάσταση ή τη διόρθωση των σωματικών οσμών».

6 Το άρθρο 3 του κανονισμού 1223/2009, το οποίο επιγράφεται «Ασφάλεια», ορίζει τα εξής:

«Τα καλλυντικά προϊόντα που διατίθενται στην αγορά πρέπει να είναι ασφαλή για την ανθρώπινη υγεία όταν γίνεται χρήση τους υπό κανονικές ή εύλογα αναμενόμενες συνθήκες χρήσης, λαμβανομένων, ιδίως, υπόψη των εξής:

α) της παρουσίασης [...]

β) της επισήμανσης·

[...].».

7 Το κεφάλαιο VI του κανονισμού αυτού, το οποίο επιγράφεται «Πληροφορίες για τον καταναλωτή», περιλαμβάνει τα άρθρα 19 έως 21. Το άρθρο 19 φέρει τον τίτλο «Επισήμανση» και προβλέπει τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη άλλων διατάξεων του παρόντος άρθρου, καλλυντικά προϊόντα θα διατίθενται στην αγορά μόνο εφόσον ο περιέκτης και η συσκευασία των καλλυντικών προϊόντων φέρουν, με ανεξίτηλους, ευανάγνωστους και ευδιάκριτους χαρακτήρες, τις ακόλουθες ενδείξεις

[...]

δ) τις ειδικές προφυλάξεις κατά τη χρήση, και τουλάχιστον τις προφυλάξεις που εμφανίζονται στα παραρτήματα III έως VI, και τις ενδεχόμενες ενδείξεις σχετικά με τις ιδιαίτερες προφυλάξεις που πρέπει να λαμβάνονται για τα καλλυντικά προϊόντα τα οποία προορίζονται για επαγγελματική χρήση·

[...]

στ) τη λειτουργία του καλλυντικού προϊόντος, εκτός αν προκύπτει από την παρουσίασή του·

ζ) τον κατάλογο των συστατικών. Η πληροφορία αυτή μπορεί να αναγράφεται μόνο στη συσκευασία. Στον κατάλογο προτάσσεται ο όρος “συστατικά”.

[...]

2. Όταν είναι πρακτικά αδύνατο να αναγράφονται στην ετικέτα όλες οι πληροφορίες που αναφέρονται στα σημεία δ) και ζ) της παραγράφου 1, όπως προβλέπεται, εφαρμόζονται τα ακόλουθα:

- οι πληροφορίες αναφέρονται σε εσώκλειστο ή συνημμένο σημείωμα, ετικέτα, ταινία ή κάρτα·
- αν δεν είναι πρακτικώς αδύνατον, οι πληροφορίες αυτές αναφέρονται με συντετμημένη ένδειξη ή με το σύμβολο που παρουσιάζεται στο σημείο 1 του παραρτήματος VII, που πρέπει να εμφανίζεται στον περιέκτη ή στη συσκευασία, όταν πρόκειται για τις πληροφορίες που αναφέρονται στο εδάφιο (δ) της παραγράφου 1, και στη συσκευασία, όταν πρόκειται για τις πληροφορίες που αναφέρονται στο εδάφιο (ζ) της παραγράφου 1.

3. Όταν, στα σαπούνια και τα αρωματικά μπαλάκια λουτρού καθώς και σε άλλα μικρά προϊόντα, δεν είναι δυνατόν, για πρακτικούς λόγους, να αναγράφονται σε ετικέτα, αυτοκόλλητη ταινία, κάρτα ή εσώκλειστο σημείωμα οι ενδείξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 εδάφιο (ζ), οι ενδείξεις αυτές αναγράφονται σε καρτελάκι τοποθετημένο σε άμεση γειτονία με τον περιέκτη μέσα στον οποίο διατίθεται προς πώληση το καλλυντικό.

4. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν λεπτομερείς κανόνες σύμφωνα με τους οποίους σημειώνονται οι ενδείξεις που προβλέπονται στην παράγραφο 1 στα καλλυντικά προϊόντα που παρουσιάζονται χωρίς προσυσκευασία ή συσκευάζονται στους χώρους πώλησής τους εφόσον το ζητήσει ο αγοραστής ή είναι προσυσκευασμένα για την άμεση πώλησή τους.

5. Η γλώσσα στην οποία είναι γραμμένες οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 εδάφια (β), (γ), (δ) και (στ) και στις παραγράφους 2, 3 και 4 καθορίζεται από τη νομοθεσία των κρατών μελών στα οποία διατίθεται το προϊόν στον τελικό καταναλωτή.

[...]»

8 Το άρθρο 20 του κανονισμού 1223/2009, το οποίο επιγράφεται «Ισχυρισμοί για τα προϊόντα», στις παραγράφους 1 και 2 ορίζει τα εξής:

«1. Στην επισήμανση, τη διάθεση στην αγορά και τη διαφήμιση των καλλυντικών προϊόντων, το κείμενο, οι ονομασίες, τα εμπορικά σήματα, τα εικονίδια, τα σχήματα ή τα άλλα σύμβολα, παραστατικά ή μη, δεν πρέπει χρησιμοποιούνται για να αποδώσουν στα προϊόντα αυτά ιδιότητες που δεν έχουν.

2. Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, καταρτίζει σχέδιο δράσης σχετικά με ισχυρισμούς που χρησιμοποιούνται σε καλλυντικά προϊόντα και θέτει προτεραιότητες για τον καθορισμό κοινών κριτηρίων όσον αφορά τη χρήση ισχυρισμών.

[...]»

9 Το παράρτημα VII του κανονισμού αυτού, το οποίο επιγράφεται «Σύμβολα που χρησιμοποιούνται στη συσκευασία ή στον περιέκτη», ορίζει τα εξής:

«1. Παραπομπή σε εσώκλειστες ή συνημμένες πληροφορίες

[...]».

Το πολωνικό δίκαιο

- 10 Το άρθρο 2 του *ustawa o kosmetykach* (νόμου περί καλλυντικών προϊόντων), της 30ής Μαρτίου 2001 (Dz. U. αριθ. 42, θέση 473), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο σύναψης της επίμαχης στην κύρια δίκη σύμβασης πώλησης (Dz. U του 2013, θέση 475), ορίζει τα εξής:

«1. Ως καλλυντικό προϊόν, κατά την έννοια του παρόντος νόμου, νοείται κάθε χημική ουσία ή μείγμα που προορίζεται να έλθει σε επαφή με το ανθρώπινο σώμα: δέρμα, μαλλιά και τρίχες, χείλη, νύχια, εξωτερικά γεννητικά όργανα, δόντια και βλεννογόνους της στοματικής κοιλότητας, με αποκλειστικό ή κύριο σκοπό τον καθαρισμό τους, τη φροντίδα τους, την προστασία τους, τον αρωματισμό τους, τη μεταβολή της εμφάνισής τους ή τη βελτίωση των οσμών τους.

2. Οι πλέον διαδεδομένες κατηγορίες καλλυντικών προϊόντων ορίζονται με υπουργική απόφαση από τον υπουργό Υγείας, βάσει των κριτηρίων της παραγράφου 1.»

- 11 Το άρθρο 6 του εν λόγω νόμου ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Η συσκευασία καλλυντικού προϊόντος πρέπει να φέρει ευανάγνωστη και ευδιάκριτη επισήμανση, κατά τρόπο διασφαλίζοντα ότι η επισήμανση δεν θα μπορεί να αφαιρεθεί εύκολα.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 3, η επισήμανση της συσκευασίας του καλλυντικού προϊόντος, την οποία φέρει ο περιέκτης και η συσκευασία, περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενδείξεις:

[...]

5) τις ειδικές προφυλάξεις κατά τη χρήση του καλλυντικού προϊόντος, όταν αυτό προορίζεται για επαγγελματική χρήση σύμφωνα με τον προβλεπόμενο σκοπό του, καθώς επίσης και άλλες αναγκαίες προφυλάξεις·

[...]

7) τη λειτουργία του καλλυντικού προϊόντος, εφόσον δεν προκύπτει σαφώς από την παρουσίασή του·

8) τον κατάλογο των συστατικών που ορίζονται σύμφωνα με τις ονομασίες της Διεθνούς Ονοματολογίας Συστατικών Καλλυντικών (INCI), στον οποίο προτάσσεται ο όρος “ingredients”
[...]

[...]

4. Οι ενδείξεις της παραγράφου 2, σημείο 8, μπορούν να αναγράφονται μόνο στη συσκευασία του καλλυντικού προϊόντος.

[...]

6. Αν, λόγω των διαστάσεων ή του σχήματος της συσκευασίας, δεν είναι δυνατή η αναγραφή των προειδοποιήσεων ή των ενδείξεων κατά την παράγραφο 2, σημεία 5 και 8, αυτές μπορούν να αναγράφονται σε εσώκλειστο σημείωμα, ετικέτα, ταινία ή κάρτα. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να εμφανίζεται στον περιέκτη ή στη συσκευασία συντεταγμένη ένδειξη ή γραφικό σύμβολο που να δηλώνει ότι οι πληροφορίες αυτές εσωκλείονται.

7. Αν, λόγω των διαστάσεων ή του σχήματος της συσκευασίας, δεν είναι δυνατή η αναγραφή των ενδείξεων της παραγράφου 2, σημείο 8, σε εσώκλειστο σημείωμα, ετικέτα, ταινία ή κάρτα, οι ενδείξεις αυτές αναγράφονται απευθείας στον περιέκτη ή στο σημείο όπου διατίθεται προς πώληση το καλλυντικό προϊόν και το οποίο πρέπει να είναι προσβάσιμο στον αγοραστή.

8. Αν το καλλυντικό προϊόν δεν έχει προσυσκευαστεί σε συσκευασία συνόλου τεμαχίων αλλά συσκευάζεται στον χώρο πώλησης εφόσον το ζητήσει ο αγοραστής ή αν το καλλυντικό προϊόν είναι προσυσκευασμένο σε συσκευασία συνόλου τεμαχίων για την άμεση πώλησή του, οι πληροφορίες της παραγράφου 2, σημεία 1, 2 και 4 έως 8 αναγράφονται στον περιέκτη ή στη συσκευασία στην οποία το καλλυντικό προϊόν διατίθεται προς πώληση.

[...]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 12 Η Α. Μ., ιδιοκτήτρια κέντρου αισθητικής, αγόρασε καλλυντικά προϊόντα αμερικανικής προέλευσης από την Ε. Μ., διανομέα των εν λόγω προϊόντων.
- 13 Όπως προκύπτει, ειδικότερα, από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο, η Α. Μ. είχε παρακολουθήσει εκπαίδευση από τον εμπορικό αντιπρόσωπο της Ε. Μ. σχετικά με τα προϊόντα που διέθετε η εταιρία αυτή στο εμπόριο. Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης παρουσιάστηκε στην Α. Μ. η επισήμανση των προϊόντων και της δόθηκαν διευκρινίσεις σχετικά με τις ιδιότητες κάθε προϊόντος. Ο εκπρόσωπος της παρέδωσε σχετικά ενημερωτικά έγγραφα στην πολωνική γλώσσα, φυλλάδια για τη λιανική πώληση και το έντυπο υλικό της εκπαίδευσης. Η Α. Μ. είχε, εξάλλου, ενημερωθεί ότι επρόκειτο για αμερικανικά καλλυντικά προϊόντα, των οποίων η συσκευασία δεν περιλάμβανε πληροφορίες στην πολωνική γλώσσα σχετικά με τη δράση των προϊόντων αυτών, αλλά ένα σύμβολο που απεικόνιζε χέρι με ανοιχτό βιβλίο, το οποίο παρέπεμπε σε κατάλογο με όλες τις πληροφορίες για τα προϊόντα αυτά στην πολωνική γλώσσα.
- 14 Μετά από την ανωτέρω εκπαίδευση η Α. Μ. αγόρασε από την Ε. Μ., στις 28 και στις 29 Ιανουαρίου 2016, 40 καταλόγους λιανικής πώλησης στην τιμή του 0,01 πολωνικού ζλότι (PLN) ανά μονάδα (περίπου 0,002 ευρώ), και 10 καταλόγους στην τιμή του 0,01 PLN ανά μονάδα, καθώς και διάφορα καλλυντικά προϊόντα, και συγκεκριμένα κρέμες, μάσκες και πούδρες, για ακαθάριστο ποσό ύψους 3 184,25 PLN (711,61 ευρώ). Στη συσκευασία των προϊόντων αναγραφόταν η επωνυμία του υπευθύνου, η αρχική ονομασία του καλλυντικού προϊόντος, η σύνθεσή του, η ημερομηνία λήξης και ο αριθμός παρτίδας, καθώς και σύμβολο που απεικόνιζε χέρι με ανοιχτό βιβλίο, ως παραπομπή στον κατάλογο στην πολωνική γλώσσα.
- 15 Η Α. Μ. κατήγγειλε τη σύμβαση πώλησης των προϊόντων αυτών λόγω ελαττώματος του πωληθέντος πράγματος, υποστηρίζοντας ότι στη συσκευασία δεν υπήρχε πληροφόρηση στην πολωνική γλώσσα σχετικά με τη λειτουργία του προϊόντος, με συνέπεια να μην είναι δυνατή η ταυτοποίησή του και η ενημέρωση για τα αποτελέσματά του, δεδομένου ότι τα χαρακτηριστικά αυτά δεν προέκυπταν σαφώς από την παρουσίαση. Επισήμανε ότι στις συσκευασίες των καλλυντικών προϊόντων που είχε παραλάβει κατά την τελευταία παράδοση δεν περιλαμβάνονταν στην πολωνική γλώσσα οι ενδείξεις που απαιτούνται από το δίκαιο που διέπει στην Πολωνία το εμπόριο των καλλυντικών προϊόντων, ήτοι εκείνες που απορρέουν από το άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ', και από το άρθρο 19,

παράγραφος 5, του κανονισμού 1223/2009. Υποστήριξε, επίσης, ότι οι εκ του νόμου απαιτούμενες πληροφορίες στην πολωνική γλώσσα είχαν περιληφθεί μόνο στον κατάλογο, ο οποίος δεν συνδεόταν με το προϊόν.

- 16 Η Ε. Μ. διαβεβαίωσε ότι η επισήμανση των προϊόντων είχε γίνει κατά τρόπο σύμφωνο προς τις ισχύουσες εθνικές διατάξεις και το άρθρο 19 του κανονισμού 1223/2009. Επισήμανε, συγκεκριμένα, ότι στα προϊόντα υπήρχε το σύμβολο που αναπαριστά ένα χέρι με ανοικτό βιβλίο, το οποίο παρέπεμπε τον τελικό χρήστη του προϊόντος σε ένα σημείωμα, και συγκεκριμένα σε κατάλογο γραμμένο στην πολωνική γλώσσα ο οποίος παραδίδεται με κάθε προϊόν. Διευκρίνισε ότι ο κατάλογος αυτός περιείχε πλήρη παρουσίαση, στην πολωνική γλώσσα, των προϊόντων και των λειτουργιών τους, ιδίως δε τις αντενδείξεις τους, τον τρόπο εφαρμογής και τα συστατικά τους.
- 17 Η Α. Μ. άσκησε αγωγή ενώπιον του Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου Βαρσοβίας, Πολωνία), με αίτημα την επιστροφή των δαπανών αγοράς των εν λόγω προϊόντων. Το δικαστήριο αυτό απέρριψε την αγωγή, με το σκεπτικό ότι η Α. Μ. δεν μπόρεσε να αποδείξει ότι αγνοούσε ότι τα προϊόντα δεν έφεραν ενδείξεις στην πολωνική γλώσσα. Το εν λόγω δικαστήριο έλαβε ιδίως υπόψη την προηγούμενη συνεργασία των διαδίκων, το γεγονός ότι η Α. Μ. δεν είχε αναφερθεί κατά το παρελθόν σε ελαττώματα του εμπορεύματος και το γεγονός ότι, εν προκειμένω, στην εξωτερική ατομική συσκευασία των προϊόντων εμφανιζόταν ένα σύμβολο που παρέπεμπε σε εσώκλειστες πληροφορίες, προς διευκόλυνση της πρόσβασης στις πληροφορίες και της επικοινωνίας με τον καταναλωτή.
- 18 Η Α. Μ. άσκησε έφεση κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (περιφερειακού δικαστηρίου Βαρσοβίας, 23ο τμήμα ενδίκων μέσων επί εμπορικών διαφορών, Πολωνία). Αμφισβήτησε, μεταξύ άλλων, την εκτίμηση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου ότι ο κατάλογος στον οποίο γινόταν παραπομπή αποτελούσε ορθή επισήμανση των καλλυντικών προϊόντων που της είχαν πωληθεί, εκτιμώντας ότι από τα αποδεικτικά στοιχεία που συνελέγησαν δεν προέκυπτε σαφώς ότι ήταν αδύνατο να αναγραφούν οι απαιτούμενες πληροφορίες πάνω στα επίμαχα προϊόντα.
- 19 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (περιφερειακό δικαστήριο Βαρσοβίας, 23ο τμήμα ενδίκων μέσων επί εμπορικών διαφορών) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Έχει το άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 1223/2009 –στο μέτρο που προβλέπει ότι στον περιέκτη και τη συσκευασία των καλλυντικών προϊόντων πρέπει να υπάρχουν, με ανεξίτηλους, ευανάγνωστους και ευδιάκριτους χαρακτήρες, ενδείξεις σχετικά με τη λειτουργία του καλλυντικού προϊόντος, εκτός αν αυτή προκύπτει από την παρουσίασή του– την έννοια ότι, εν προκειμένω, νοούνται οι βασικές χρήσεις ενός καλλυντικού προϊόντος κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού, δηλαδή ο σκοπός καθαρισμού (καθαρισμός), ο σκοπός περιποίησης και προστασίας (διατήρηση σε καλή κατάσταση), ο αρωματισμός και ο σκοπός καλλωπισμού (μεταβολή της εμφάνισης), ή πρέπει να αναγράφονται λεπτομερώς οι λειτουργίες που καθιστούν δυνατό τον προσδιορισμό των ιδιοτήτων του οικείου καλλυντικού προϊόντος;
- 2) Έχουν το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 1223/2009 καθώς και η αιτιολογική σκέψη 46 του εν λόγω κανονισμού, την έννοια ότι οι πληροφορίες που μνημονεύονται στην παράγραφο 1, στοιχεία δ', ζ' και στ', της εν λόγω διατάξεως, δηλαδή οι προφυλάξεις κατά τη χρήση, τα συστατικά και οι λειτουργίες, μπορούν να αναγράφονται σε κατάλογο εταιρίας, στον οποίον περιλαμβάνονται και άλλα προϊόντα, και ότι μπορεί να χρησιμοποιείται στη συσκευασία το σύμβολο που προβλέπεται στο παράρτημα VII, σημείο 1;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 20 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 1223/2009 έχει την έννοια ότι απαιτείται η ένδειξη της «λειτουργίας καλλυντικού προϊόντος», η οποία πρέπει να αναγράφεται, δυνάμει της διάταξης αυτής, στον περιέκτη και στη συσκευασία του καλλυντικού προϊόντος, να είναι ικανή να πληροφορεί τον καταναλωτή μόνο για τους κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού σκοπούς της χρήσης του προϊόντος –ήτοι τον καθαρισμό, τον αρωματισμό, τη μεταβολή της εμφάνισης, την προστασία, τη διατήρηση σε καλή κατάσταση και τη διόρθωση των σωματικών οσμών– ή και για το σύνολο των λειτουργιών που επιτρέπουν να προσδιοριστούν οι ειδικότερες ιδιότητες του επίμαχου προϊόντος.
- 21 Κατά το άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 1223/2009, τα καλλυντικά προϊόντα θα διατίθενται στην αγορά μόνον εφόσον ο περιέκτης και η συσκευασία των προϊόντων αυτών φέρουν, με ανεξίτηλους, ευανάγνωστους και ευδιάκριτους χαρακτήρες, την ένδειξη «τη[ς] λειτουργία[ς] του καλλυντικού προϊόντος, εκτός αν προκύπτει από την παρουσίασή του».
- 22 Για την ερμηνεία της φράσης «λειτουργία του καλλυντικού προϊόντος», κατά την έννοια της διάταξης αυτής, πρέπει, κατά πάγια νομολογία, να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της διάταξης, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος (απόφαση της 2ας Απριλίου 2020, *kunsthaut muerz*, C-20/19, EU:C:2020:273, σκέψη 28 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 23 Κατά πρώτον, το γράμμα της εν λόγω διάταξης δεν ορίζει τη «λειτουργία του καλλυντικού προϊόντος». Εξάλλου, η έκφραση αυτή δεν επαναλαμβάνεται σε άλλες διατάξεις του κανονισμού 1223/2009.
- 24 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού ορίζει το καλλυντικό προϊόν βάσει τριών κριτηρίων. Προβλέπει, κατ' αρχάς, ένα κριτήριο που αφορά τη φύση του επίμαχου προϊόντος, και συγκεκριμένα ότι πρέπει να πρόκειται για ουσία ή μείγμα ουσιών, εν συνεχεία ένα κριτήριο που αφορά το μέρος του ανθρώπινου σώματος με το οποίο το προϊόν προορίζεται να έρθει σε επαφή και, τέλος, ένα κριτήριο που αφορά τον σκοπό που επιδιώκεται από τη χρήση του εν λόγω προϊόντος (πρβλ. απόφαση της 3ης Σεπτεμβρίου 2015, *Colena*, C-321/14, EU:C:2015:540, σκέψη 19).
- 25 Όσον αφορά το τελευταίο αυτό κριτήριο, η εν λόγω διάταξη διευκρινίζει ότι, για να οριστεί ως τέτοιο, ένα καλλυντικό προϊόν πρέπει να έχει ως αποκλειστικό ή κύριο σκοπό τον καθαρισμό, τον αρωματισμό, τη μεταβολή της εμφάνισης, την προστασία ή τη διατήρηση σε καλή κατάσταση κάποιου από τα μέρη του σώματος που απαριθμούνται στην εν λόγω διάταξη, ή τη διόρθωση των σωματικών οσμών.
- 26 Δεύτερον, όσον αφορά τόσο το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 19, παράγραφος 1, του κανονισμού 1223/2009 όσο και τους σκοπούς που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος, επισημαίνεται ότι το άρθρο αυτό, το οποίο αποτελεί το πρώτο άρθρο του κεφαλαίου VI του κανονισμού, με τίτλο «Πληροφορίες για τον καταναλωτή», θέτει τους κανόνες επισήμανσης που πρέπει να τηρούνται για όλα τα καλλυντικά προϊόντα που διατίθενται στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 27 Από τον συνδυασμό των διατάξεων του κανονισμού 1223/2009, και ιδίως από το άρθρο 1, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των αιτιολογικών σκέψεων 3 και 4, προκύπτει ότι σκοπός του κανονισμού αυτού είναι να εναρμονίσει πλήρως τους ισχύοντες στην Ένωση κανόνες, με σκοπό την επίτευξη μιας εσωτερικής αγοράς καλλυντικών προϊόντων, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα υψηλό

επίπεδο προστασίας της ανθρώπινης υγείας (πρβλ. απόφαση της 12ης Απριλίου 2018, *Fédération des entreprises de la beauté*, C-13/17, EU:C:2018:246, σκέψεις 23 έως 25 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 28 Συναφώς, όπως διευκρινίζεται στην αιτιολογική σκέψη 9 του κανονισμού 1223/2009, τα καλλυντικά προϊόντα θα πρέπει να είναι ασφαλή υπό κανονικές ή εύλογα αναμενόμενες συνθήκες χρήσης. Όπως προκύπτει από το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β', του κανονισμού αυτού, τα καλλυντικά προϊόντα που διατίθεται στην αγορά είναι ασφαλή για την ανθρώπινη υγεία όταν γίνεται χρήση τους «υπό κανονικές ή εύλογα αναμενόμενες συνθήκες», λαμβανομένων μεταξύ άλλων υπόψη των στοιχείων που αφορούν την παρουσίαση και την επισήμανσή τους. Επομένως, υφίσταται στενή σχέση μεταξύ, αφενός, της ασφάλειας των καλλυντικών προϊόντων που διατίθενται στην αγορά και, αφετέρου, των απαιτήσεων σχετικά με την παρουσίαση και την επισήμανσή τους.
- 29 Το άρθρο 19 του κανονισμού 1223/2009 στοχεύει, επομένως, στην πλήρη εναρμόνιση των κανόνων για τη συσκευασία και την επισήμανση των καλλυντικών προϊόντων, διότι η εναρμόνιση αυτή, πέραν του ότι διευκολύνει τον επιδιωκόμενο στόχο της εμπορίας των καλλυντικών προϊόντων εντός της Ένωσης, επιπρόσθετα διασφαλίζει την υγεία των προσώπων, αφού μια πληροφορία που μπορεί παραπλανήσει τον καταναλωτή σχετικά με τα χαρακτηριστικά ενός καλλυντικού προϊόντος θα μπορούσε να έχει αντίκτυπο στην ανθρώπινη υγεία.
- 30 Όπως προκύπτει από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων, η προβλεπόμενη στο άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 1223/2009 υποχρέωση να παρέχονται, με ανεξίτηλους, ευανάγνωστους και ευδιάκριτους χαρακτήρες στον περιέκτη και στη συσκευασία των καλλυντικών προϊόντων, πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία του καλλυντικού προϊόντος δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο στην ένδειξη των κατ' άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού σκοπών της χρήσης του προϊόντος, ήτοι των σκοπών του καθαρισμού, του αρωματισμού, της μεταβολής της εμφάνισης, της προστασίας ή της διατήρησης σε καλή κατάσταση κάποιου από τα μέρη του σώματος που απαριθμούνται στην εν λόγω διάταξη, ή της διόρθωσης των σωματικών οσμών.
- 31 Συνάγεται επίσης ότι, ενώ οι σκοποί αυτοί επιτρέπουν να προσδιοριστεί αν ένα δεδομένο προϊόν μπορεί, βάσει της χρήσης και του σκοπού που υπηρετεί, να χαρακτηριστεί ως καλλυντικό προϊόν (πρβλ. απόφαση της 3ης Σεπτεμβρίου 2015, *Colena*, C-321/14, EU:C:2015:540, σκέψεις 19 και 22) και, συνεπώς, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 6 του κανονισμού αυτού, να διακριθεί από άλλα προϊόντα που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1223/2009, η «λειτουργία του καλλυντικού προϊόντος», κατά την έννοια του άρθρου 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ', συνδέεται με την ένδειξη ειδικότερων χαρακτηριστικών του προϊόντος αυτού.
- 32 Όταν η λειτουργία αυτή δεν προκύπτει σαφώς από την παρουσίαση του προϊόντος, οι εν λόγω ενδείξεις πρέπει να διασφαλίζουν ότι ο καταναλωτής δύναται να έχει πληρέστερη πληροφόρηση στον περιέκτη και στη συσκευασία του προϊόντος. Επομένως, οι ίδιες αυτές ενδείξεις παρέχουν στον καταναλωτή τη δυνατότητα να επιλέξει το προϊόν με πλήρη επίγνωση της κατάστασης, αποτρέποντας το ενδεχόμενο παραπλάνησής του, και να το χρησιμοποιήσει με τον κατάλληλο τρόπο ώστε να διασφαλιστεί ο σκοπός που συνίσταται στην εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας της ανθρώπινης υγείας.
- 33 Η έννοια της «λειτουργίας του καλλυντικού προϊόντος», κατά το άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 1223/2009, δεν πρέπει να συγχέεται ούτε με τους «ισχυρισμούς για τα προϊόντα», του άρθρου 20 του κανονισμού αυτού, ως προς τους οποίους θεσπίζονται ειδικοί κανόνες με τον κανονισμό (ΕΕ) 655/2013 της Επιτροπής, της 10ης Ιουλίου 2013, σχετικά με τη θέσπιση κοινών κριτηρίων για τη δικαιολόγηση των ισχυρισμών που χρησιμοποιούνται στα καλλυντικά προϊόντα (ΕΕ 2013, L 190, σ. 31), δεδομένου ότι οι «ισχυρισμοί» αυτοί αποσκοπούν στην παροχή μεγαλύτερης ποσότητας πληροφοριών σχετικά με τα χαρακτηριστικά ή τις ιδιότητες των προϊόντων αυτών.

- 34 Ως εκ τούτου, ως απάντηση στις ειδικότερες ερωτήσεις που διατυπώθηκαν από το αιτούν δικαστήριο, επισημαίνεται ότι στις ενδείξεις που πρέπει να αναγράφονται ως «λειτουργία του καλλυντικού προϊόντος», κατά το άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 1223/2009, δεν περιλαμβάνονται οι λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τις ιδιότητες του καλλυντικού προϊόντος, όσον αφορά ιδίως το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα και την ομάδα-στόχο των αποδεκτών του προϊόντος.
- 35 Όσον αφορά τη φύση και την έκταση των πληροφοριών σχετικά με τη λειτουργία του καλλυντικού προϊόντος οι οποίες πρέπει να αναγράφονται στον περιέκτη και στη συσκευασία του προϊόντος δυνάμει της ανωτέρω διάταξης, οι εν λόγω πληροφορίες πρέπει να εκτιμώνται, ανά περίπτωση, βάσει των χαρακτηριστικών και των ιδιοτήτων κάθε προϊόντος, αφού ληφθεί υπόψη η τεκμαιρομένη προσδοκία του μέσου καταναλωτή που έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος (πρβλ. αποφάσεις της 13ης Ιανουαρίου 2000, Estée Lauder, C-220/98, EU:C:2000:8, σκέψεις 27 και 28, και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 24ης Οκτωβρίου 2002, Linhart και Biffl, C-99/01, EU:C:2002:618, σκέψη 31).
- 36 Η εν λόγω διάταξη απαιτεί οι πληροφορίες που αναγράφονται στον περιέκτη και στη συσκευασία του καλλυντικού προϊόντος, ενδεχομένως έστω και μόνον υπό τη μορφή της απλής ονομασίας γένους του επίμαχου προϊόντος ή της τρέχουσας ονομασίας του, να είναι τέτοιες ώστε ο μέσος καταναλωτής, ο οποίος έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως επιμελής και ενημερωμένος, να μπορεί να πληροφορηθεί με σαφήνεια τη λειτουργία του συγκεκριμένου προϊόντος, ώστε να μην παραπλανάται ως προς τη χρήση και τον τρόπο χρήσης του προϊόντος και να μην το χρησιμοποιεί κατά τρόπο που βλάπτει την υγεία του.
- 37 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 1223/2009 έχει την έννοια ότι η ένδειξη της «λειτουργίας καλλυντικού προϊόντος», η οποία πρέπει να αναγράφεται, δυνάμει της διάταξης αυτής, στον περιέκτη και στη συσκευασία του καλλυντικού προϊόντος, πρέπει να είναι τέτοια ώστε ο καταναλωτής να μπορεί να πληροφορηθεί με σαφήνεια τη χρήση και τον τρόπο χρήσης του προϊόντος, ώστε να διασφαλίζεται ότι το προϊόν μπορεί να χρησιμοποιηθεί με ασφαλή τρόπο από τους καταναλωτές, χωρίς να βλάψει την υγεία τους και, συνεπώς, δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο στην ένδειξη των κατ' άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού σκοπών της χρήσης του προϊόντος. Στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει, αφού λάβει υπόψη τα χαρακτηριστικά και τις ιδιότητες του προϊόντος καθώς και την προσδοκία του μέσου καταναλωτή, ο οποίος έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως επιμελής και ενημερωμένος, τη φύση και την έκταση των πληροφοριών που πρέπει να αναγράφονται βάσει της εν λόγω διάταξης στον περιέκτη και στη συσκευασία του προϊόντος, προκειμένου να μπορεί να γίνει χρήση του προϊόντος αυτού χωρίς κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία.

Επί του δεύτερου ερωτήματος

- 38 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 1223/2009 έχει την έννοια ότι οι ενδείξεις περί των οποίων γίνεται λόγος στο άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχεία δ', στ' και ζ', του κανονισμού αυτού, ήτοι, αντιστοίχως, οι ενδείξεις που αφορούν τις ειδικές προφυλάξεις κατά τη χρήση του καλλυντικού προϊόντος, τη λειτουργία του προϊόντος και τα συστατικά του, μπορούν να αναγράφονται σε κατάλογο εταιρίας ο οποίος παρουσιάζει και άλλα προϊόντα, εφόσον στη συσκευασία ή στον περιέκτη του καλλυντικού προϊόντος τίθεται το σύμβολο που προβλέπεται στο παράρτημα VII, σημείο 1, του εν λόγω κανονισμού.
- 39 Το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 1223/2009 προβλέπει ότι οι ενδείξεις με τις πληροφορίες που αφορούν τις ειδικές προφυλάξεις χρήσης και τα συστατικά, οι οποίες προβλέπονται αντιστοίχως στα στοιχεία δ' και ζ' του άρθρου 19, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, αναγράφονται «σε εσώκλειστο ή συνημμένο σημείωμα, ετικέτα, ταινία ή κάρτα», όταν είναι πρακτικά αδύνατο οι

πληροφορίες αυτές να αναγράφονται στην ετικέτα. Στην περίπτωση αυτή, η εν λόγω διάταξη προβλέπει ότι οι πληροφορίες αυτές αναφέρονται με συντετμημένη ένδειξη ή με το σύμβολο που παρουσιάζεται στο σημείο 1 του παραρτήματος VII, του κανονισμού, το οποίο πρέπει να εμφανίζεται στον περιέκτη ή στη συσκευασία, όταν πρόκειται για τις πληροφορίες που αναφέρονται στο στοιχείο δ' της παραγράφου 1, και στη συσκευασία, μόνον όταν πρόκειται για τις πληροφορίες που αναφέρονται στο στοιχείο ζ' της παραγράφου 1, εκτός εάν κάτι τέτοιο είναι πρακτικώς αδύνατο.

- 40 Από τα ανωτέρω προκύπτει, κατά πρώτον, ότι πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ, αφενός, της ένδειξης σχετικά με τη λειτουργία του προϊόντος, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 1223/2009, και, αφετέρου, των ενδείξεων σχετικά με τις προφυλάξεις χρήσης και τα συστατικά, ενδείξεις περί των οποίων γίνεται λόγος στα στοιχεία δ' και ζ' του άρθρου 19, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, καθώς μόνον οι τελευταίες μπορούν να αναγράφονται σε υλικό υπόθεμα διαφορετικό από την ετικέτα του προϊόντος, υπό τις προϋποθέσεις της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού.
- 41 Κατά δεύτερον, η προβλεπόμενη στο άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 1223/2009 παρέκκλιση από τις υποχρεώσεις επισήμανσης που θεσπίζονται στην παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα της αιτιολογικής σκέψης 46 του κανονισμού αυτού, η οποία ορίζει ότι, «[σ]ε περίπτωση που, για πρακτικούς λόγους, είναι αδύνατη η αναγραφή των συστατικών στη συσκευασία, οι ενδείξεις αυτές θα πρέπει να εσωκλείονται κατά τρόπο που ο καταναλωτής να μπορεί να έχει πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες».
- 42 Το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 1223/2009 θεσπίζει, συνεπώς, καθεστώς παρέκκλισης από το γενικό καθεστώς της επισήμανσης και πρέπει, κατά συνέπεια, να ερμηνεύεται στενά (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2001, Schwarzkopf, C-169/99, EU:C:2001:439, σκέψη 31).
- 43 Όσον αφορά την υπόθεση της κύριας δίκης, εναπόκειται αποκλειστικά στο αιτούν δικαστήριο να καθορίσει, κατά περίπτωση, σε συνάρτηση με τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης που εκκρεμεί ενώπιόν του, αν πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής της διάταξης αυτής. Επισημαίνεται, πάντως, ότι η παραπομπή σε «χωριστό κατάλογο εταιρίας ο οποίος παρουσιάζει πλείονα προϊόντα», όπως ο κατάλογος που προσφέρθηκε κατά την πώληση των επίμαχων προϊόντων, δεν φαίνεται να είναι σύμφωνη προς τις διατάξεις του κανονισμού 1223/2009.
- 44 Πρώτον, όταν γίνεται μια τέτοια παραπομπή, μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εξωτερικό υπόθεμα διακριτό από το καλλυντικό προϊόν, δυνάμει του άρθρου 19, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, αποκλειστικά και μόνον «εσώκλειστο ή συνημμένο σημείωμα, ετικέτα, ταινία ή κάρτα». Το παράρτημα VII του εν λόγω κανονισμού, στο οποίο παρουσιάζονται τα τρία σύμβολα που μπορούν να τοποθετηθούν στη συσκευασία ή τον περιέκτη του καλλυντικού προϊόντος, προβλέπει ρητώς, όπως προκύπτει από τον τίτλο του σημείου 1, την «[π]αραπομπή σε εσώκλειστες ή συνημμένες πληροφορίες», στην οποία αντιστοιχεί το σύμβολο που αναπαριστά ένα χέρι με ανοικτό βιβλίο. Κατάλογος εταιρίας ο οποίος παρέχεται χωριστά και περιλαμβάνει περιγραφή του ή των επίμαχων καλλυντικών προϊόντων, αλλά και άλλων προϊόντων που διαθέτει ο παραγωγός, δεν είναι εσώκλειστος ούτε συνημμένος σε συγκεκριμένο προϊόν.
- 45 Δεύτερον, από το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 1223/2009 προκύπτει ότι η επισήμανση των ενδείξεων της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού σε εξωτερικό υπόθεμα διακριτό από το καλλυντικό προϊόν επιτρέπεται μόνο σε περίπτωση που είναι «πρακτικά αδύνατο» να αναγράφονται στην ετικέτα. Η αδυναμία αυτή παραπέμπει σε περιπτώσεις στις οποίες, λόγω της ίδιας της φύσης και της παρουσίας του προϊόντος, δεν είναι δυνατή, από υλικής απόψεως, η αναγραφή ορισμένων ενδείξεων.
- 46 Στο πλαίσιο αυτό, το γεγονός ότι, όπως επισήμανε το αιτούν δικαστήριο, τα επίμαχα καλλυντικά προϊόντα είναι εισαγόμενα, πράγμα το οποίο, λόγω της απαίτησης αναγραφής των απαιτούμενων ενδείξεων στη γλώσσα που καθορίζεται δυνάμει του άρθρου 19, παράγραφος 5, του κανονισμού

1223/2009, είναι ικανό να δημιουργήσει δυσχέρειες οργανωτικής και οικονομικής φύσης συνδεόμενες με την ανάγκη μετάφρασης ορισμένων πληροφοριών και πραγματοποίησης εργασιών επανεπίσημανσης ή ακόμη και επανασυσκευασίας, δεν συνιστά καθεαυτό πρακτική αδυναμία αναγραφής των ενδείξεων στην επισήμανση. Το κόστος για την εκ νέου επισήμανση των προϊόντων αυτών σε άλλη γλώσσα, ενόψει της διάθεσής τους στο εμπόριο σε άλλα κράτη μέλη, δεν θα μπορούσε σε καμία περίπτωση να δικαιολογήσει την ελλιπή επισήμανση του προϊόντος στον περιέκτη και στη συσκευασία.

- 47 Η απαίτηση που προβλέπεται στην τελευταία αυτή διάταξη, κατά την οποία οι πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχεία β' έως δ' και στ', και στις παραγράφους 2 έως 4 του άρθρου αυτού, αναγράφονται στη γλώσσα που καθορίζεται από τη νομοθεσία του κράτους μέλους εντός του οποίου διατίθεται το προϊόν στον τελικό καταναλωτή, καθιστά δυνατή τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών. Πράγματι, η προστασία της ανθρώπινης υγείας δεν θα μπορούσε να διασφαλιστεί πλήρως, αν οι καταναλωτές δεν ήταν σε θέση να λάβουν πλήρη γνώση και να κατανοήσουν, μεταξύ άλλων, την ένδειξη σχετικά με τη λειτουργία του καλλυντικού προϊόντος και τις ιδιαίτερες προφυλάξεις που πρέπει να λαμβάνονται κατά τη χρήση του. Οι πληροφορίες τις οποίες οι παραγωγοί ή οι διανομείς των καλλυντικών προϊόντων τα οποία αφορά ο κανονισμός 1223/2009 έχουν την υποχρέωση να αναγράφουν επί του περιέκτη και της συσκευασίας του προϊόντος, εκτός των περιπτώσεων όπου αυτές μπορούν να δίδονται αποτελεσματικά με τη χρήση εικονογραμμάτων ή άλλων σημείων πέρα από τη χρησιμοποίηση λέξεων, στερούνται πρακτικής χρησιμότητας αν δεν διατυπώνονται σε γλώσσα κατανοητή για το κοινό για το οποίο προορίζονται (βλ. κατ' αναλογία, απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2001, Schwarzkopf, C-169/99, EU:C:2001:439, σκέψη 40 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 48 Ομοίως, το γεγονός ότι την υποχρέωση επισήμανσης των καλλυντικών προϊόντων υπέχει πρόσωπο το οποίο είναι τρίτος σε σχέση με την επίμαχη στην κύρια δίκη σύμβαση πώλησης, ήτοι τον παραγωγό των προϊόντων αυτών και όχι τον διανομέα τους, δεν καθιστά πρακτικώς αδύνατη την αναγραφή των απαιτούμενων ενδείξεων στην επισήμανση των εν λόγω προϊόντων. Συναφώς, όπως έχει διευκρινίσει το Δικαστήριο, η βούληση του παραγωγού ή του διανομέα τέτοιων προϊόντων να διευκολύνει την κυκλοφορία τους στο εσωτερικό της Ένωσης δεν αρκεί καθεαυτήν για να δικαιολογήσει τη μη πλήρη αναγραφή των υποχρεωτικών πληροφοριών. Δεδομένου ότι η έννοια του «αδυνάτου» παραπέμπει, εν γένει, σε ένα πραγματικό στοιχείο επί του οποίου δεν έχει επίδραση αυτός που το επικαλείται, δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι επιτρέπει στον παραγωγό ή στον διανομέα καλλυντικών προϊόντων, λόγω του αριθμού των γλωσσών που επιλέγει να χρησιμοποιήσει, είτε πρόκειται για γλώσσες της Ένωσης είτε όχι, να επικαλείται, για τη δική του εξυπηρέτηση, περίπτωση «πρακτικώς αδυνάτου» υπό την έννοια του άρθρου 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 1223/2009 (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2001, Schwarzkopf, C-169/99, EU:C:2001:439, σκέψη 35).
- 49 Συνεπώς, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 1223/2009 έχει την έννοια ότι οι ενδείξεις περί των οποίων γίνεται λόγος στο άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχεία δ', στ' και ζ', του κανονισμού αυτού, ήτοι, αντιστοίχως, οι ενδείξεις που αφορούν τις ειδικές προφυλάξεις κατά τη χρήση του καλλυντικού προϊόντος, τη λειτουργία του προϊόντος αυτού και τα συστατικά του, δεν μπορούν να αναγράφονται σε κατάλογο εταιρίας στον οποίο παραπέμπει το σύμβολο του παραρτήματος VII, σημείο 1, του εν λόγω κανονισμού το οποίο τίθεται επί της συσκευασίας ή του περιέκτη του εν λόγω προϊόντος.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 50 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπιπτόντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού (ΕΚ) 1223/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, για τα καλλυντικά προϊόντα, έχει την έννοια ότι η ένδειξη της «λειτουργίας καλλυντικού προϊόντος», η οποία πρέπει να αναγράφεται, δυνάμει της διάταξης αυτής, στον περιέκτη και στη συσκευασία του καλλυντικού προϊόντος, πρέπει να είναι τέτοια ώστε ο καταναλωτής να μπορεί να πληροφορηθεί με σαφήνεια τη χρήση και τον τρόπο χρήσης του προϊόντος, ώστε να διασφαλίζεται ότι το προϊόν μπορεί να χρησιμοποιηθεί με ασφαλή τρόπο από τους καταναλωτές, χωρίς να βλάψει την υγεία τους και, συνεπώς, δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο στην ένδειξη των κατ' άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού σκοπών της χρήσης του προϊόντος. Στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει, αφού λάβει υπόψη τα χαρακτηριστικά και τις ιδιότητες του προϊόντος καθώς και την προσδοκία του μέσου καταναλωτή, ο οποίος έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως επιμελής και ενημερωμένος, τη φύση και την έκταση των πληροφοριών που πρέπει να αναγράφονται βάσει της εν λόγω διάταξης στον περιέκτη και στη συσκευασία του προϊόντος, προκειμένου να μπορεί να γίνει χρήση του προϊόντος αυτού χωρίς κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία.
- 2) Το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 1223/2009 έχει την έννοια ότι οι ενδείξεις περί των οποίων γίνεται λόγος στο άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχεία δ', στ' και ζ', του κανονισμού αυτού, ήτοι, αντιστοίχως, οι ενδείξεις που αφορούν τις ειδικές προφυλάξεις κατά τη χρήση του καλλυντικού προϊόντος, τη λειτουργία του προϊόντος αυτού και τα συστατικά του, δεν μπορούν να αναγράφονται σε κατάλογο εταιρίας στον οποίο παραπέμπει το σύμβολο του παραρτήματος VII, σημείο 1, του εν λόγω κανονισμού το οποίο τίθεται επί της συσκευασίας ή του περιέκτη του εν λόγω προϊόντος.

(υπογραφές)